

LAKIALOITE 36/2012 vp

Laki sotilasvammalain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnalle

ALOITTEEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Tässä lakialoitteessa ehdotetaan, että sodan olosuhteista aiheutuneet ruumiinvammat tai sairaudet korvattaisiin kuten sotilasvammat. Tällaisia sodasta johtuvia erityisolosuhteita ovat olleet

mm. kaupunkien pommituksiin liittyneet suojautumiset ja paot, Pohjois-Suomen ja Karjalan evakkomatkat tai siviilisairaanhoidon poikkeus-tilanteet sodan oloissa.

PERUSTELUT

Sotilasvammalaissa (404/1948) määritellään ne tilanteet, joiden perusteella suoritetaan korvausta palveluksesta aiheutuneen ruumiinvamman tai sairauden johdosta. Pääsääntöisesti korvataan asevelvollisille, puolustuslaitoksen töissä oleville työvelvollisille ja muille puolustuslaitoksen tehtäviin otetuille sattuneet vammat ja sairaudet. Tämä pääsääntö kattaa myös sota-aikaiset vammat, eli sen perusteella suoritetaan sotainvalidien saamat korvaukset.

Pääsäännön ohella 1 §:n 2 momentissa säädetään Suomen kansalaiselle kuuluvasta korvauksesta sellaisessa tapauksessa, että Suomen kansalainen on saanut vamman puolustuslaitokselle kuuluvista aseista, ammuksista, miinoista, räjähdysaineista tai muista taisteluvälineistä, jotka eivät oikeudettomasti ole olleet muun kuin puolustuslaitoksen hallussa. Tämän momentin perusteella on sotilasvammana korvattu mm. vammoja, joita kansalaiset ovat saaneet jatko- ja Lapin sodan jälkeen paljastuneista miinoista tai esim. lapsen leikkiessään löytämistä räjähteistä. Kor-

vaukset on näissäkin tapauksissa rinnastettu sotainvalidien saamiin korvauksiin ja haitta-aste on määritelty samalla tavalla kuin sotainvalidien kohdalla.

Jo nykyisessä laissa tunnistetaan erityistilanteeksi sotavankeudessa vallinneet erityisolosuhteet, ja sellaisten olosuhteiden synnyttämät vammat tai sairaudet voidaan katsoa kokonaan tai osittain korvattaviksi ja siten rinnastettaviksi sotilasvammoihin.

Talvi-, jatko- ja Lapin sodan aikana vammautui yli 200 000 henkeä, joista 80 000 ei ole ollut sotilasvammalain korvausturvan piirissä. Osalla heistä vamma on parantunut, ja osa ei ole hakenut korvauksia. Pysyvä sotainvaliditeetti on todettu 93 200:lla, ja elinkorkoa on maksettu 106 800 sotainvalidille. Sotien johdosta vammautui pysyvästi 3 200 siviiliä, joille siis hyväksyttiin sotilasvammalain mukainen korvaus. Hyllättyjä korvaushakemuksia on ollut runsaasti erityisesti ilmapommituksien aiheuttamien siviilien vammojen käsittelyssä. Kaupunkien pom-

mituksissa väestö joutui useinkin pakenemaan kiireesti pommisuojaan, eikä tässä yhteydessä sattuneita vammautumisia ole ilmeisesti sotavammoiksi hyväksytty, ellei kansalainen ole saanut itseensä suoranaisia pommihaavoja. Tiedossa on myös, että pommitusten alta jouduttiin kiireesti evakuoimaan mm. sairaaloita, jolloin potilaiden toipuminen saattoi jäädä kesken ja seurauksena on saattanut olla pysyviä vammoja. Sodasta aiheutuvat erityisolosuhteet ovat aiheuttaneet mm. siviilisairaanhoidossa tilanteita, joissa potilaat eivät ole saaneet asianmukaista hoitoa ja kärsivät nyt puutteellisen hoidon aiheuttamista vammoista tai pitkittyneistä sairauksista. Esimerkkinä tästä on potilas, joka antibioottien niukkuuden vuoksi on kärsinyt siitä pitäen osteomyeliitistä.

Kun sotien päättymisestä on kulunut jo useita vuosikymmeniä eikä mahdollista korvausta tarvitsevien määrä ole enää suuri, olisi tarpeellista

väljentää korvausten piiriin kuuluvien joukkoa ja antaa lääketieteellisen arvion ratkaista mahdollisen korvauksen suorittaminen. Pohjois-Suomessa väestö joutui sotien aikana pitkille evakkomatkoille kahteen otteeseen, eikä minäkäänlaisia tilastoja ole siitä, millaisia vammautumisia tai sairastumisia mahdollisesti tuolloin sattui. Evakkomatkoilla mm. lapsia sairastui ja myös kuoli, ja usein karjan taluttamisista vastasivat keskenkasvuiset pojat ja tytöt, joille evakkoreissuilta on saattanut jäädä pysyviä vammoja. Olisi oikeudenmukaista, että myös nämä sodan olosuhteiden välillisesti aiheuttamat sairaudet ja vammat voitaisiin tunnistaa ja korvata asianmukaisesti.

Edellä olevan perusteella ehdotan,

että eduskunta hyväksyy seuraavan lakiehdotuksen:

Laki

sotilasvammalain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan sotilasvammalain (404/1948) 1 §:n 2 momentti seuraavasti:

1 §

Tämän lain mukaan suoritetaan niin ikään korvausta Suomen kansalaisen muussa kuin 1 momentissa tarkoitettussa tapauksessa tapaturmaisesti saamasta ruumiinvammasta, jos se on aiheutunut puolustuslaitokselle kuuluvista aseista, ammuksista, miinoista, räjähdysaineista tai muista taisteluvälineistä, jotka eivät oikeudetto-

masti ole olleet muun kuin puolustuslaitoksen hallussa. Niin ikään korvausta suoritetaan sairaudesta tai vammasta, joka on aiheutunut sotatilanteeseen liittyvistä muista poikkeuksellisista olosuhteista.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 2012.

Helsingissä 21 päivänä kesäkuuta 2012

Jouko Skinnari /sd